

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATerea DISCRIMINĂRII
AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA NR. 8
din 08.01.2009

Dosar nr: 701/2008

Petiția nr: 13.154/14.10.2008

Petenți: B V , C D , D E , S L , T
A , V E și N E .

Reclamat: Ministerul Justiției, Curtea de Apel Iași, Tribunalul Iași, Ministerul
Finanțelor

Obiect: decizii diferite date de instanțele de judecată în cauze
asemănătoare

I. Numele și domiciliul părților

I.1. Numele și domiciliul ales al petenților

I.1.1. B V , Judecătoria Iași, Str. Grigore Ureche nr. 3, Iași, județul
Iași

I.1.2. C D , Judecătoria Iași, Str. Grigore Ureche nr. 3, Iași, județul
Iași

I.1.3. D E , Judecătoria Iași, Str. Grigore Ureche nr. 3, Iași, județul
Iași

I.1.4. S L , Judecătoria Iași, Str. Grigore Ureche nr. 3, Iași, județul
Iași

I.1.5. T A , Judecătoria Iași, Str. Grigore Ureche nr. 3, Iași,
județul Iași

I.1.6. V E , Judecătoria Iași, Str. Grigore Ureche nr. 3, Iași,
județul Iași

I.1.7. N E , Judecătoria Iași, Str. Grigore Ureche nr. 3, Iași, județul
Iași

I.2. Numele și sediul reclamațiilor

I.2.1. Ministerul Justiției, Str. Apolodor nr. 17, sector 5, București.

I.2.2. Ministerul Finanțelor Publice, Strada Apolodor nr. 17, sector 5,
București

I.2.3. Curtea de Apel Iași, Str. Anastasie Panu nr. 25 bis, Iași, județul Iași
I.2.4. Tribunalul Iași, str. A. Panu nr. 25, Iași, județul Iași

II. Obiectul sesizării

Petentele arată că sunt discriminate prin soluțiile diferite date de instanțele de judecată privind acordarea sporului de risc și solicitare neuropsihică în procent de 50%, prevăzut de art. 47 din **Legea nr. 50/1996**, calculat din salariul de bază brut lunar, pentru personalul auxiliar de specialitate.

III. Descrierea presupusei fapte de discriminare

Petentele consideră că sunt discriminate prin soluțiile diferite date de instanțele de judecată privind acordarea sporului de risc și solicitare neuropsihică în procent de 50%, prevăzut de art. 47 din **Legea nr. 50/1996**, calculat din salariul de bază brut lunar, pentru personalul auxiliar de specialitate.

IV. Procedura de citare

Părțile au fost citate pentru data de 18.11.2008 (filele 20-24 din dosar).
La audierea din 18.1.2008 s-a prezentat doar al doilea reclamat.
Procedura de citare a fost legal îndeplinită.

V. Susținerile părților

Petentele, prin petiția înregistrată la Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (în continuare CNCD) cu **nr. 13.154/14.10.2008** (filele 1-2 din dosar), arată următoarele:

- În cadrul **Dosarului nr. 6465/99/2007** al Tribunalului Iași, petentele au solicitat ca cei 4 reclamați să fie obligați în solidar la plata actualizată, în favoarea fiecăruia dintre ele, a sporului de risc și solicitare neuropsihică în procent de 50%, prevăzut de art. 47 din **Legea nr. 50/1996**, calculat din salariul de bază brut lunar, începând cu 25 mai 2004 și până la data de 01.02.2007, dată la care a intrat în vigoare **O.G. nr. 8/2006**. Prin **Sentința civilă nr. 307 din 27 februarie 2008**, Tribunalul a respins acțiunea ca neîntemeiată, reținând faptul că este neîntemeiată, pentru faptul că petentele îndeplinesc funcția de aprod, funcție care nu face parte din categoria personalului auxiliar de specialitate. Cu toate că, printre considerentele hotărârii, tribunalul constată că legea incidentă în cauză este **Legea nr. 50/1996**, nu a făcut și aplicarea art. 18 alin. 2 din această lege, potrivit căruia: „coeficienții de ierarhizare a salariilor de bază pentru personalul auxiliar de specialitate de la judecătorii și de la

parchetele de pe lângă aceste instanțe sunt prevăzuți în cap. III din anexa 1”.

- Împotriva acestei sentințe, petentele au declarat recurs, considerând că potrivit anexei 1 din **Legea nr. 50/1996**, republicată, se arată în *Capitolul 3 – Coeficienții de ierarhizare a salariilor de bază ale personalului auxiliar de specialitate* – la poziția 24, în dreptul *denumirii funcției* figurează atât agentul procedural, cât și aprodul. Curtea de Apel Iași a menținut sentința pronunțată în fond, la data de 10 iunie 2008.
- În aceeași perioadă, alți reclamânți din cadrul Tribunalului și Curții de Apel, printre care și H A și alții, precum și anumiți colegii petentelor: B M , S A , G E , C V , B M , N D , L D și A M au introdus aceeași acțiune, în urma căreia Tribunalul Iași a admis acțiunea formulată, prin **Sentința civilă nr. 1474 din 8 august 2007**, în **Dosarul nr. 5776/99/2007**.
- Petentele consideră că sunt discriminate, întrucât sentințele pronunțate de aceeași primă instanță sunt contradictorii.

Anexează documente în susținerea celor afirmate (filele 3-17 din dosar).

Al treilea reclamat, prin **Adresa nr. 5233/A/2008** (semnată de judecător dr. C V , președinte, înregistrată la CNCD cu **nr. 14.429/12.11.2008**, fila 25 din dosar), arată că sporul solicitat de petente nu se plătește în urma abrogării prevederii legale care acorda acest spor, iar soluțiile invocate sunt irevocabile, au dobândit autoritate de lucru judecat și urmează să își producă efectele juridice în consecință.

Primul reclamat, prin **Adresa nr. 119615/12.11.2008** (semnată de Mihai Sorin Stănescu, secretar de stat, înregistrată la CNCD cu **nr. 14.523/13.11.2008**, filele 26-27 din dosar), arată că hotărârile judecătorești nu pot produce decât efecte relative, între părțile litigante, fiind lipsite de efectul de opozabilitate *erga omnes*. Noțiunea de discriminare nu se poate raporta la soluțiile unei instanțe, singura investită să aplice legea, practica judiciară nefiind o problemă ce poate fi apreciată din punctul de vedere al discriminării. Sesizarea nu poate fi apreciată din punctul de vedere al discriminării și nu intră în sfera de competențe a CNCD, câtă vreme instanțele de judecată sunt unicele autorități care au atribuția constituțională de a înlăptui justiția.

Al doilea reclamat, prin **Adresa nr. 202986/17.11.2008** (semnată de Ciprian Badea, director general, depusă cu ocazia audierii, filele 30-32 din dosar), arată că în situația pronunțării unor sentințe definitive CNCD nu are competența soluționării cauzei, dreptul câștigat în instanță nu se poate extinde decât asupra părților din proces. Efectul creat prin soluționarea diferită de instanțe diferite a acțiunilor civile având același obiect nu poate fi înlăturat decât prin promovarea unui recurs în interesul legii la Înalta Curte de Casație și Justiție, singura competentă să soluționeze situațiile în care există o practică neunitară privind interpretarea și aplicarea legii.

VI. Motivele de fapt și de drept

În fapt, Colegiul Director reține că petenții consideră că efectul creat prin soluționarea diferită de instanțe diferite a acțiunilor civile având același obiect reprezintă discriminare.

În drept, Colegiul Director reține următoarele:

Constituția României, prin art. 16 alin. 1 garantează dreptul la egalitate: „Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări”.

Protocolul nr. 12 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art 1 prevede interzicerea generală a discriminării: „Exercitarea oricărui drept prevăzut de lege trebuie să fie asigurată fără nici o discriminare bazată, în special, pe sex, pe rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau oricare altă situație.”

Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (în continuare **O.G. nr. 137/2000**), republicată, la art. 2 alin. 1 stabilește: „Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”

Conform art 2, alin. (4) din **O.G. nr. 137/2000**, republicată: „Orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe, dacă nu intră sub incidența legii penale.”

Analizând faptele reținute în petiție, Colegiul Director se raportează la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care, legat de articolul 14 privind interzicerea discriminării, a apreciat că diferența de tratament devine discriminare, în sensul articolului 14 din **Convenție**, atunci când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă „trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-si găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă” (FREDIN împotriva SUEDEI, 18 februarie 1991, § 60; HOFFMAN împotriva AUSTRIEI, 23 iunie 1993, § 31, SPADEA și SCALAMBRINO

împotriva ITALIEI, 28 septembrie 1995, STUBBINGS și alții împotriva REGATULUI UNIT, 22 octombrie 1996, § 75).

Reținând în coroborare cu aceste aspecte definiția discriminării, astfel cum este reglementată prin articolul 2 alin.1 din **O.G. nr. 137/2000**, republicată, Colegiul Director se raportează la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale articolului 2. Pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art. 2, alin.1 deosebirea, excluderea, restricția sau preferința trebuie să aibă la bază un criteriu. Subsecvent, tratamentul diferențiat trebuie să urmărească sau să aibă ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

Colegiul Director reține, astfel cum este formulată petiția, că petenții au promovat acțiuni civile în instanță, fiind pronunțate hotărâri prin care au fost respinse acțiunile civile formulate de petenți.

Colegiul Director este de opinie că în fapt, aspectele invocate de petenți corelativ circumstanței concretizate generic în restricție, excludere, deosebire, preferință se circumstanțiază *ipso facto* prin actul de justiție, respectiv prin pronunțarea unor sentințe ale instanțelor judecătorești. Astfel, ipoteza generică de tratament diferit ia naștere prin efectul pronunțării hotărârilor judecătorești ipotetic neunitare și se materializează prin pronunțarea unor hotărâri judecătorești de admitere a acțiunilor comparativ cu pronunțarea unor hotărâri judecătorești de respingere a acțiunilor, indicate de petenți, în condiții de analogie sau comparabilitate.

Or față de aceste aspecte, Colegiul Director ia act de **Decizia nr.322/2001** publicată în **Monitorul Oficial nr. 66/2002**, prin care Curtea Constituțională reține: „În deplină concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, art. 6 pct. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (ratificată prin Legea nr.30 din 18 mai 1994) și alte tratate internaționale la care România este parte, Constituția României consacră în cap. VI, intitulat «Autoritatea judecătorească», principiile organizării și înlăturării justiției în țara noastră. În conformitate cu aceste principii, în România justiția se înlătură prin Curtea Supremă de Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege [art.125 alin.(1)], compuse din judecători independenți care se supun numai legii [art.123 alin.(2)]. [...] În scopul garantării independenței [...] prin Constituție a fost instituit, ca o a treia componentă a autorității judecătorești, Consiliul Superior al Magistraturii, compus în exclusivitate din magistrați aleși de Parlament, care are ca principală funcție asigurarea inamovibilității, a independenței și a imparțialității judecătorilor [...] prin puterea de decizie în ceea ce privește promovarea în funcție și transferarea judecătorilor, precum și prin rolul de consiliu de disciplină al judecătorilor. [...] Pe baza textelor constituționale menționate, Curtea reține că justiția este în exclusivitate o funcție a statului, care, potrivit art.125 alin.(1) din Constituție, se realizează prin Curtea Supremă de Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege, fiind exclusă posibilitatea desfășurării activității de jurisdicție de către alte structuri sau de către persoane ori instituții private. Curtea reține, de

asemenea, că activitatea de judecată se desfășurează, în numele legii, exclusiv de către membrii acestor instanțe, adică de judecători, întrucât doar cu privire la aceștia se proclamă prin art.123 alin.(2) din Constituție că sunt independenți și se supun numai legii. În consecință, este exclusă posibilitatea de a se atribui puterea de judecată, împuternicirea de a supune dreptul și altor persoane decât judecătorilor.”

Colegiul Director ia act de art. 125 alin. 1, alin. 2 și alin. 3 din **Constituția României** care statuează desfășurarea justiției potrivit legii, dispunând că justiția este unică și imparțială, egală pentru toți iar judecătorii sunt independenți și se supun numai legii. Aceasta face ca în activitatea de judecată, judecătorii să nu poată fi supuși nici unei directive din partea puterii legislative sau executive.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat că puterile publice nu pot adresa instrucțiuni instanțelor de judecată, în speță membrilor acestora în ceea ce privește exercițiul funcțiilor lor și nici să interzică executarea hotărârilor judecătorești pronunțate. (VAN DE HURK împotriva OLANDEI, 19 aprilie 1994, § 45, coroborat cu Benthem împotriva OLANDEI, 23 octombrie 1985, § 40; H. împotriva BELGIEI, 30 noiembrie 1987, § 50; BELILOS împotriva ELVEȚIEI, 29 aprilie 1988, § 64).

Pe de altă parte, reținem că textul constituțional din art. 129 statuează că „*Împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și Ministerul Public pot exercita căile de atac, în condițiile legii*”. Astfel, controlul legalității hotărârilor judecătorești este asigurat în cadrul sistemului căilor de atac.

De altfel, față de aspectul de fapt subsecvent al petiției privind modalitatea în care instanțele de judecată au interpretat și aplicat dispozițiile legale în materia indemnizației de dispozitiv relative la situația petenților, Colegiul Director este de opinie că, astfel cum a statuat și Curtea Constituțională, interpretarea legii este atributul suveran al instanței de judecată în opera de desfășurare a justiției, iar controlul acestei interpretări se realizează prin exercitarea căilor de atac. (**Decizia Curții Constituționale nr. 51 din 5 octombrie 1993, Decizia nr. 120 din 16 noiembrie 1994, Decizia nr. 39 din 10 aprilie 1996, Decizia nr. 300 din 1 iulie 1997, Decizia nr. 151 din 27 octombrie 1998, Decizia nr. 160 din 10 noiembrie 1998, Decizia nr. 14 din 9 februarie 1999, Decizia nr. 64 din 11 aprilie 2000, Decizia nr. 74 din 25 aprilie 2000, Decizia nr. 93 din 11 mai 2000, Decizia nr. 24 din 29 ianuarie 2002, Decizia nr. 282 din 29 iunie 2004.**)

Raportându-ne în acest sens, la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale discriminării astfel cum este reglementată în art. 2 alin. 1 din **O.G. nr. 137/2000**, republicată, Colegiul Director nu poate reține aspecte corelative actului de justiție *per se*, cu privire la modalitatea de interpretare și aplicare a legii, atribut exclusiv al instanțelor de judecată.

Astfel cum s-a pronunțat în jurisprudența sa, Colegiul Director este de opinie că prin efectul interpretării neunitare a legii, se poate naște circumstanța ipotetică a unui tratament generic de excludere, restricție, preferință sau deosebire. Această circumstanță se poate materializa *ipso facto* într-un tratament diferențiat prin efectul hotărârilor judecătorești contradictorii, având în vedere acordarea unor drepturi corelativ neacordării unor drepturi, în ceea ce privește

persoane aflate în situații analoage. (**Hotărârea nr. 185 din 16.07.2007, Hotărârea nr. 86 din 13.02.2008** și altele).

Colegiul Director a reținut că, într-o cauză recentă, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că prin hotărârile judecătorești contradictorii, inclusiv ale curții supreme, efectul recunoașterii beneficiului drepturilor prevăzute de lege comparativ cu persoane aflate în situații similare cărora nu li s-a recunoscut același beneficiu al drepturilor, a rezultat în încălcarea art. 14 în conjuncție cu art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție. (BEIAN împotriva ROMÂNIEI, **Hotărârea din 6 decembrie 2007, Cererea nr. 30658/05**)

Însă astfel cum a reținut în jurisprudența sa, Colegiul Director a luat act că în sesizarea unor chestiuni de drept care au primit o soluționare diferită din partea unor instanțe judecătorești, în scopul de a „*asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii pe întreg teritoriul României*”, legiuitorul român a instituit procedura recursului în interesul legii. Astfel, potrivit art. 329 **Cod procedură civilă**, recursul în interesul legii are ca obiect, în exclusivitate, chestiuni de drept care au primit o soluționare diferită din partea instanțelor judecătorești. Potrivit alin. 3 al art. 329 **Cod procedură civilă** „*dezlegarea dată problemelor de drept judecate este obligatorie pentru instanțe*”. Competența de a se pronunța asupra recursului în interesul legii revine Înaltei Curți de Casație și Justiție, în Secțiuni Unite, cu participarea și concluziile reprezentantului Ministerului Public.

Astfel, în raport cu petiția, așa cum este formulată, Colegiul Director reține că în cauză sunt aplicabile principiile organizării și îndeplinirii justiției în țara noastră, transpuse în **Constituția României** și care statuează în art. 126 alin. 1 că „*În România justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege*”, fiind exclusă posibilitatea desfășurării activității de jurisdicție de către alte structuri sau de către persoane ori instituții private. Coroborând acest aspect fundamental incident petiției deduse soluționării, Colegiul Director, este de opinie că, în speță, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, ca autoritate de stat, autonomă, nu poate analiza statuările instanțelor judecătorești, nu se poate pronunța *sine qua non* asupra aspectelor corelative actului de justiție, în special cu privire la modalitatea de interpretare și aplicare a legii, atribut exclusiv al instanțelor de judecată. CNCD nu poate adresa instrucțiuni instanțelor, în speță membrilor acestora în ceea ce privește exercițiul funcțiilor lor și nici să interzică executarea hotărârilor judecătorești pronunțate. (VAN DE HURKC împotriva OLANDEI, 19 aprilie 1994, § 45, coroborat cu Benthem împotriva OLANDEI, 23 octombrie 1985, § 40; H. împotriva BELGIEI, 30 noiembrie 1987, § 50; BELILOS împotriva ELVEȚIEI, 29 aprilie 1988, § 64).

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, cu unanimitatea de voturi ale membrilor prezenți la ședință

**COLEGIUL DIRECTOR
HOTĂRĂȘTE:**

1. Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării nu are competența materială de a se pronunța asupra efectului creat prin soluționarea diferită de instanțe diferite a acțiunilor civile având același obiect;
2. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VII. Modalitatea de plată a amenzii: —

VIII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Președinte

CORINA COMȘA NICOLETA – Vicepreședintă

GERGELY DEZIDERIU – Membru

HALLER ISTVÁN – Membru

PANFILE ANAMARIA – Membru

TRUINEA ROXANA PAULA – Membru

VASILE MONICA – Membru

Data redactării 09.01.2009

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, în fața instanței de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

4

)

1

1